

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

לב.

עין משפט נר מצוה

דורידא. שמרים: ומאזכר. אם הביאו מן האזכר מכלי העשוי לקיים: **מסרא סרי.** מסריה כשמשהין אותו: של אדריינוס קיסר. כשיואל בגייסות מוליכן עמו: כפולה שלא נעבדה. והיה כל כחה קיים והוליתמו ציין זה ונעשה חוק: גולפי. כלי חרס: חיוני. חדשים דמילי: ודור צהדיהו. נושאין עמהן: סרו להו. שורין אותן צמים: ראשון שלנו. יין משוכה שלנו: אינו אלא כשנשי משכן. כשהוא שרוי ג' פעמים צמים היו המים השלישיים משוכחין כיון שלנו: ע"י ד"א. ישראל רוצה בקיומו של יין נסך ולא בשכילו אלא כשזילי חרס ולקמיה: הדודויס. לגינין קטנים: רוקבאוס. מרגומה של חמת¹ רוקבא והן של עור: בן גדי שטיחין² כשנטייל"ש. והא הכא גדי שטיחין³ דליתו רוצה בקיומו של יין וקמני אסור: ויעלנו. לשטיח מעל החמור: ויספרנו צנודו. וימן יינו של עובד כוכבים טעם צייו של ישראל: גודע נהוד וגודא נהוד. לזה לא הודה ולזה הודה אחרי כן: קרע שלו כנגד הלכ. שכן דרך עובד כוכבים להולא דרך אותו קרע הלכ של שור צמים: וקדור. קדור כנקב עגול: יש עליו קורט דס. גלדי בלע"ו קרושט"א: אסור. צידוע שמחיים נקרע: אין

(א) [מדברי ה"ה] כשנימן מוכח דלא גריס לני מיתוב הללו; (ב) [מוספתא פ"ה ה"ד]; (ג) מדברי חז"ל נראה ל"ג ל"ה; (ד) [מוספ"ה ה"ג]; (ה) [גיר' הערוך וקדור]; (ו) [נראה שכלא]; (ז) מה"מ מ"ז.

הגהות הב"ח

(א) גמ' וי"ש קנקים אלא אמר רבא: (ב) ר"ש ד"ה שטיחין הרצה בקיומו של יין ע"י ד"א וקמני דלסור לל"ל ומיתב דלתי נמחק: (ג) רש"י ד"ה והא וכו' אפילו ליה עתה עובד כוכבים לתוכן יין לל"ל ומיתב כהה נמחק: (ד) בא"ר ה"ה למלך דלסור לל"ל ומיתב אפילו נמחק: (ה) בא"ר כ"ש שהיה לו לאסור:

לעזי רש"י

בשטייל"ש אופכים. קרושט"א. גלד (בעור אחרי צעט).

מוסף רש"י

כל שקרוע כנגד הלכ. שנוקצין כנגד הלכ קרע עגול ודך אלו קצק הולאו האומות והקניית לעצות כוכבים ותקנות עמי"ס אסור כהנה (תמונה כח).

רבינו חננאל

חלא דשיכרא דארמאי אסור דמערכי ביה דורדיא דיון נסך אמר רב איש מאוצר שרי דמסא איתא דעריב בהו איתא הוי סרי: ריש' חזא איתתא הות רחמה למעבד מצוותא ובעלה הוה סני למעבד מצוותא אהא מסכן ויהבת קומי ואכל אריגשת כבעלה אטמתיה בעלית' תבת קומי בעלה ואכל ודך ליה אתא חזריא איתר מההוא תבשילא איתר בעלה בעא למיכל מההוא תבשילא לטעמיה חזריא שרי ההוא דבעלית' צווח ליה לא תוכל ואינו אסור משום ייחוד דכתב כי נאפו ודס בדיהם מניו דלא חזי ברם לא חשיב בניאוף; וחרש הדרינו. הדרינוס קיסר נטע גפנים בקרקע בתולה שלא נעבדה מעולם עברה ונטעה ורמא לההוא חמרא בגולפי חזירי דמיצי להמרא כמו סגו ותבר להו חכמי ורדי להו בהדיהו וכל היכא דמיט' תרו לי מהנהו חרשי ושתו אוהו היין הרוצח מאותן החרסין והוא חזק. השלישי בלמן פ"י ששרה אותן בלמן פעם ופעמים ושתה ועוד בפעם השלישית יינו חזק

האי חלא דשיכרא דארמאי אסור בו'. הלכך נרין ליהר שכר דבש שקורין מיי"ט לדוק אם מטיילין צו שמרי יין להעמיד מהר כי יש מקומות שעושין כן ואז ודאי הוא אסור: **ומאוצר שרי** דמסרא קא סרי. הלכך נראה דמותר לקנות כל מיני משקה מן העובדי כוכבים כגון יין תפוחים ומי תותים

ובלנד שיראהו הישראל מושך מן החצית ואפילו דמיהן יקרים יותר מן היין דודאי לא עירבו יין צמוך החצית דמסרא קא סרי אבל אם לא ראהו מושך מן החצית או הדער מתחלק במשקה היקר מן היין יאסור שמה עירב צו יין להשכר ולהרוים אבל אם היין יקר אין לחוש שמה עירב צו יין להכשיל כדאמרין לקמן (דף נ"ד): קיסתא דמוריסקא צלומא קיסתא דחמרא צלרענה לומי והא דמנא דתוספתא יין תפוחים מן האזכר מותר היה נמכר בשוק אסור מפני שמודיף פירוש מערבין צו יין היינו דוקא במקום שהוא צול ואין לאסור מנטעם שמימין המשקה חצית שהיה צו יין נסך דהא אמרינן לקמן **דשרי למרמי ציה** (י) (חמרא) ושיכרא: **והא הכא דרוצה בקיומו ע"י ד"א וקמני דאסור.** מינה אדמוציב מצרייתא לומיב ממנתימין דתנן נודות העובדי כוכבים וקנקיהם ויין של ישראל כנוס צהם אסורים ואיסורין איסור הגאה דברי ר"מ והא ודאי כדאמר דרוצה בקיומו על ידי ד"א הוא ולא ממש יין הנצלל צהם כלל וקאמר ר"מ ש"ס דאסורים צההם הקנקיים אף למכרן לעובדי כוכבים והכא ליכא לשנויי שמה יצקע ויכך ויתפרנו כו' דקסם קנקיים הם של חרס ואינם ראויים לתפור ואין לומר דס"ל כדצנן דמתיירס דל"כ לא שרו אסר דקנקיים משום דלא חזו לין הכנוס צהם אבל חרס הדרינוי דחזי לשרותו צמים אפי' צנן אסרי וי"ל דאסורים ואיסורין איסור הגאה לא קאי אקנקיים אלא איין הכנוס צהם

האי חלא דשיכרא דארמאה אסור דמערכי ביה דורדיא דיון נסך אמר רב איש יומאוצר שרי כיון דמערכי ביה מסרא סרי: וחרס הדרינוי: מאי הדרינוי אמר רב יהודה אמר שמואל חרס של הדרינוס קיסר כי אתא רב דימי אמר יקרקע בתולה היתה שלא עברה אדם מעולם עברה ונטעה ורמי ליה לחמרא בגולפי חיורי ומייצי להו לחמרייהו ומתברו להו בחספי ודרו בהדיהו וכל היכא דמטו תרו להו ושתו א"ר יהושע בן לוי וראשון שלנו כשלישי שלהן איבעיא להו מהו לסמוך בהן כרעי המטה רוצה בקיומו ע"י ד"א שרי או אסור ת"ש ד"ר א"ר רבי יוחנן חד דאסור וחד שרי (ו) (הלכתא כמאן דאסור) מיתבי הדרדורין והרוקבאות של עובדי כוכבים יין של ישראל כנוס בהן אסור בשתיה ומותר בהנאה העיד שמעון בן גודא לפני בנו של ר"ג על ר"ג ששתה ממנו בעכו ולא הודו לו נודות של עובדי כוכבים רש"ג אומר משום רבי יהושע בן קפוסאי אסור לעשות מהן שטיחין לחמור והא הכא דרוצה בקיומו ע"י

ואסורין נקט קאי איינות נודות וקנקיים מדע מדמקשה לקמן (דף נ"ז): גדי ככשים דלמר רבי יוחנן אפילו ידוע שמתן (ג) צהם עובד כוכבים לתוכו יין או חומץ מותר ופרין מ"ש ממוריס לרבי מאיר דלסור צההה ומשני התם ידע ממשן הכא לא ידע ממשן ואי דקנקיים אסר רבי מאיר ליפרוך מ"ש מקנקיים דלא ידע ממשן ואסר רבי מאיר צההה אלא ודאי קנקיים לר"מ נמי שרי צההה והא דקנקיים אסורים לשון רבינו דמשמע הנודות וקנקיים לא קאי אלא איין צההה גורד וצמוך אצל מנקייתא פריך שפיר לפי שפירו דקנקיים אסור כמו שאוסר רש"ג לעשות שטיחין שיאסרם גם צההה אסור ומסיק גורד שמה שמה ודרו ויתפרנו ע"ג נודו וימן יין הנצלל צעור טעם צייו ואית ספרים דגרסי בתר הך שנויא ולמ"ד רוצה בקיומו ע"י דבר אחר דאסור מ"ש מקנקיים דשרי דהא רוצה בקיומו ע"י ד"א הוא ומסיק התם ליכא לאיסורא צעיניה הכא אימיה לאיסורא צעיניה ולפי גירסא זו משמע דמאן דלסר לא אסר רוצה בקיומו ע"י ד"א אלא צהרס הדרינוי משום דאימיה לאיסורא צעיניה עוד יש לפרש דלעולם דרי"מ אסר קנקיים צההה למכרן לעובדי כוכבים ולא תקשי לקמן להאי דכצנן דיש לחלק דקנקיים היינו טעמא דאסור שדרך של יין הנצלל צמוך הקנקיים להיות נפלט והוה כמו צעין אצל יין לתוך הככשים אינו צעין מדע דלא מקשה גדי ככשים מ"ש מיין של ישראל הכנוס דקנקיים דאסור צההה לר"מ מפני יין הקנקין הנצלל צו אלא ודאי להכי אסור דכיון שגוף היין נפלט צהל ישראל הוה כמו צעין וידע ממשן אצל יין מתצטל צין הככשין ולא ידע ממשן וצשמעתין ה"י לא מני מותיב ממתני' דהיי דרוצה בקיומו שרי היינו כגון לסמוך כרעי המטה או לעשות שטיחין אצל למכור לעובדי כוכבים לכנוס בהן יין שרוצה העובד כוכבים בקיומו לצורך היין לעולם אסור דאין זה רוצה בקיומו ע"י ד"א ומתני' נמי דאסר קנקיים לר"מ צההה היינו דוקא למכור לעובדי כוכבים דודאי ישימו צו יין אצל להשתמש להנניע שם חפצו או לסמוך כרעי המטה לעולם אימא לך דשרי ומותיב מצרייתא דלסר כהדיא לעשות שטיחין לחמור ולפי זה אין לגרום ולמאן דלסר מ"ש קנקיים דשרי דאין ענין קנקיים לרוצה בקיומו דהא מאן דשרי שרי אפילו למכור לתת לתוכו יין דמותר צההה ור"כ היה לו להקשות אפי' למאן דשרי צההה בקיומו ע"י ד"א מ"מ אסור להשתמש ציין א"כ מ"ש קנקיים ומיניהו יש ליבש הגירסא וה"פ (ו) אפילו למאן דלסר כל כך צהרס הדרינוי אפילו לקמן כרעי המטה כ"ש שהיה (ז) לאסור קנקיים צההה לגמרי ומ"ש קנקיים דשרו רצנן אף להכניס צו יין של ישראל דמותר צההה ודאי ומסיק התם ליתיה לאיסורא צעיניה ולכן מותר צההה אצל חרס הדרינוי אימיה לאיסורא צעיניה לפי פירוש זה משמע דמותר דלסר אסר כל רוצה בקיומו לכל שום תשימור ופסקינן הלכתא כמאן דלסר הלכך יש פוסקים דלרין ליהר שלא לעשות שום תשימור ככלים הצלועים חמץ בפסח משום דהוי רוצה בקיומו ע"י ד"א אצל אינו נראה לר"מ מדקאמר התם ליתיה לאיסורא צעיניה וכו' משמע היכא דליכא איסורא צעיניה לא מיתסר צההה ומכאן פסק ר"מ דקדירות הצלועות מצד צהלצ ע"י שנתצטל צהם שמותר להשים צמוך דבר יבש כגון צההה וכן קדירות האסורות משום חמץ בפסח מותר לתת לתוכן דבר יבש אצל דבר לח לא: **אבר** בנו מודי י"ה. ללאורה משמע דההוא רש"ג דקאמר לעיל אסור לעשות שטיחין משום ר' יהושע בן קפוסאי קאמר וליה לא ס"ל איי נמי ר"ג דהכא הוא זקנו של רבי וצנו הוא רבי חנינא בן גמליאל אחי רש"ג אביו של רבינו הקדוש וכן משמע צפ"ק דגדה (ח דף ט) ושם ד"ה והא) דרבי חנינא בן גמליאל היה דודו של רבי מש"ה קאמר התם דר"א קאיש מיניה טובא והא דאמרין ספ"ז דסוטה (דף טו): כרש"ג"ה היה קורא על ע"מ עיני עוללה לנפשי וגו' אף ילדים היו לנית אצל ולא נשמיר מהם אלא איי כהן וכן אצל צעפסא משמע שלא היה לו שום אח זה היה רש"ג"ה חזק אציו של ר"ג דיבנה שהוא זקנו של רבי: הלכה

פח א ב מ מ"י פ"ז מהל' כה ממל' אסורין ה"ל לאון קמת' נוש"ע י"ד סימן קק סעף ד: **פ"ב ג** מ"י ש"ס סמג (ט): טור ש"ע י"ד סימן קכג סעף ז': **צ ד** (מ"י) ס"ג סמג (ט) (*טור ש"ע י"ד סימן ק"ג סעף א'): *ג'למא צנור ש"ע ג' סמג קכג סעף יג' כהנה חסיס צנלנו יין וכו' לא חסרו כלל מדין למכור כהן כרעי המטה ו"ע השמטה וזו

רבינו חננאל (המשך)

מן הינות שלנו. מהו לסמוך באותם החרסין שכבר שרו במים אותן ולא נשאר (ב) בהן כלל יין כרעי המטה רוצה בקיומו של יין של עובדי כוכבים על ידי דבר אחר הוא והוא החרש שרי אותו החרש כפשוטו או אסור רבי יוחנן ורבי אלעזר חד אסר וחד שרי: מיתבי הדרדורין פ"י בחיוב של עץ והרוקבאות תרגום של חמת מים וקבא דמאי של עובדי כוכבים ויין ישראל כנוס באלו הדרדורין והרוקבאות אסור בשתיה ומותר בהנאה חזירי שפשוטו בן גודא לפני בנו של רבן גמליאל שמה ממנו ככנו ולא הודו לו נודות של עובדי כוכבים אסור לעשות מהן שטיחין לחמור והא נודות הללו דרוצה בקיומו על ידי דבר אחר ונכשיו נקרינו וקמני דאסורין. ופריך גורא גיירה שמה יבש נהוד מלא יין של עובד כוכבים ויטלנו זה הקרוע ויתפרנו על גבי נודו שנמצא משמש לאיסור אבל אלו החרסין שכבר שראם כל צורכן ולא יצולחו למלאתם כלל שרי. איני דרבן גמליאל שמה ולרבן גמליאל לא הודו לו והתנן בנו של רבן גמליאל הוא ש' ששתה ולא הודו לו ופרקינן לעולם רבן גמליאל שמה והאי לא הודו לו כל הינוס כלומר הינוס העובדי אצלו הם חלקו עליו אבל בנו חזרו לו ושתה הוא כמו אביו. איבעי תימא גורא תני כי ר"ג הוא ששתה וגודע תנא אחר חלק עליו ואמר (לו) לאביו) (דלא אביו הית) אלא בנו של ר"ג הוא ששתה: ועודות לבבין. ת"י חזרו איהו רב לוב כל שקרוע כנגד הלב וקדור

(א) ללאורה דבני רבינו אלו שראים מים אלו משל צהם יין לא שייך איסור רוצה בקיומו (ב) כהנה דג' חלקת ה"י לו לנפתי ו"ל צנתייתא העיסה דשמעון בן גודע העיד דכנו של ר"ג הוא צההה.